

Hikmet sahibi yaratıcı,Bela ve musibetlerin sırları

<"xml encoding="UTF-8?">

Hikmet sahibi yaratıcı,Bela ve musibetlerin sırları

Ayetullah Cafer Sübhani

Yaratıcıyı isbat eden önemli delillerden biri de tabiat aleminde var olan düzen, muhasebe, kanun ve belli bir programın varlığıdır. Bu da yaratıcının bilgi ve kudret sahibi bir varlık olduğunu göstermektedir. Ama biz bu düzenin yanı sıra bir takım tatsız olaylar ve düzensizliklerde görmekteyiz. Bu zahirde yaratıcının tedbiriyle uyuşmamaktadır.

Örneğin fırtınalar, depremler, tabiat içindeki çatışmalar... Bu da alemin bir program üzere yaratılışının sağlam bir akıldan kaynaklandığını söylememize engel teşkil etmektedir.

Cevap

Dikkat etmek gerekir ki bu soru yeni sorulan bir soru değildir. İslami ve Yunanlı filozoflar hayır ve şer konusunu incelerken ve hayır ve şerrin iki ayrı yaratıcısı olduğunu dile getiren seneviyet (dualizm) görüşünü eleştirirken tatsız olaylar hakkında "şurur" (kötülükler) başlığı altında çok geniş açıklamalarda bulunmuşlardır.

Bu sorunun kısaca cevabı şudur: İnsanın kötü ve dengesizlik olarak saydığı şeyler tümel düzen ile mukayese edildiğinde hayır ve düzenin ta kendisidir. Elbette oldukça küçük ve basit bir mukayese yapıldığında bu şeyler dengesizlik ve kötülük de sayılabilmektedir.

Başka bir ifadeyle bütün hadiseler mutlak kötülük değildir. Göreceli bir kötülüktür ve tümel düzen işle mukayese edildiğinde bir çok faydaları bulunmaktadır. Öyle ki kötülükleri bunun yanında oldukça küçük kalmaktadır. Şimdi bu soruya cevap makamında iki hususu hatırlatmak istiyoruz. Böylece okuyucu kimse bu iki hususu göz önünde bulundurarak kolay bir şekilde sonuç elde edebilir.

Hüküm vermede insanın kendini esas alması

Bu tür olayları kötü ve dengesiz saymak insanın sınırlı bakış açısından kaynaklanmaktadır. İnsan bu hükmü verirken kendini merkez ve ölçü almaktadır. Ardından bu tür olaylar hakkında hüküm vermeye başlayarak şöyle demeye kalkışmaktadır: Eğer alemin ilim ve kudret sahibi bir yaratıcısı varsa o halde bu fırtınaların sellerin, depremlerin, sebebi nedir?

Allah yırtıcı ve öldürücü hayvanları neden yaratmıştır? Bütün bu kötü ve tatsız olayları vücuda getiren güç nedir? İnsan bu hükmü verirken sadece kendisini ve etrafındaki insanları göz önünde bulundurmaktadır. Dolayısıyla bu olayların kendilerine faydası dokunabilecek başka bölgelerde yaşayan insanları, geçmiş nesilleri ve gelecek kuşakları göz önünde bulundurmamaktadır.

Bu insan sadece kendi içinde yaşadığı toplumu göz önünde bulundurmaktadır. Gördüğü şey şudur ki fırtına evinin çatısını uçurmuş veya bir sel evine büyük zararlar vermiştir. Oysa bu olay başka bölgelerde yaşayan insanlar için hayati bir önem taşıyabilir. Ama insan bu hakikate göz yumarak görmezlikten gelmektedir. Aksi taktirde bu tür olaylar hakkında ivedilikle hüküm vermeye kalkışmaz.

Bu tür insanların verdiği hükümler tıpkı buldozerin hastane tesisi için çalışmasına kızan yaya kimsenin verdiği hükmü anımsatmaktadır, zira buldozerin çıkardığı toz ve toprak onu rahatsız etmekte, gözünü ve teneffüs organını incitmektedir. Yaya kimse bu tatsız olayın bir gecede yüzlerce hastayı kabul edecek bir hastanenin yapımı için bir ön çalışma olduğunu bilmemektedir. Eğer bu gerçeği bilmiş olsaydı asla bu toz ve toprağı bir kötülük unsuru olarak görmezdi.

Bu tür insanların rahatsızlığı tıpkı yarasanın ışıktan rahatsız olmasını andırmaktadır. Günün aydınlığı yarasanın gözünü kapatmaktadır. Oysa bu aydınlık başkalarının gözlerinin açılış nedenidir. Dolayısıyla başkalarının gözünü kapatan karanlık yarasaların gözlerini açmaktadır.

Hız. Ali (a.s) Nehc'ul Belağ'a'nın on beşinci hutbesinde yarasa hakkında şöyle buyurmaktadır: "Allah'ın şu yarasaların yaratılış hikmetlerinden bize gösterdiği şeyler, onun harikulade yaratışına ve sanatının inceliklerine örneklik teşkil eder. Her şeyi harekete geçiren ışık yarasayı hapseder. Bütün canlıları hareketsiz kılan karanlıklar da onu harekete geçirir."

Acaba yarasanın, insanın ve evrenin hayat sebebi olan güneş aydınlığının kötülüğü hakkındaki hükmü kesin ve mutlak bir hüküm olabilir mi?

Yırtıcı hayvanların pençeleri ve zehirli iğneleri bizim hoşumuza gitmemektedir. Ama o yırtıcı hayvan için düşmanı kendisinden uzaklaştıran ve hayatını temin eden etkili bir savunma aracıdır.

O halde biz bu olayları kötülük olarak adlandırıyorsak bu kendimizi ölçü aldığımız sebebiyledir. Bu durumda biz her şeyi oldukça dar bir çerçevede değerlendirmekteyiz. Eğer bu durumdan dışarı çıkacak ve olaya daha yüksek bir düzeyden bakacak olursak mutlak kötülük olarak verdiğimiz hüküm aynı zamanda göreceli hayır da olan göreceli kötülüğe dönüşür.

2-Her olay uzun bir zincirin halkalarından biridir

Bir olayı diğer olaylardan kopuk olarak incelemek mantıklı değildir. Zira her olay dünyanın diğer bölgelerinde ortaya çıkan benzeri olaylarla tümüyle irtibat halindedir. Sadece benzeri olaylar değil geçmişte ve gelecekte ortaya çıkacak olaylar arasında da tam bir ilişki vardır.

Dolayısıyla herhangi bir olayın hayır veya şer olduğu hakkında hüküm vermek için diğer olayları da göz önünde bulundurmak gerekir.

Tabiat alemi birbiriyle irtibatlı olan bir takım neden ve sonuçlar zincirine bağlıdır. Hatta evinizde esen bir rüzgar dahi alemdeki karmaşık ve geniş boyutlardaki olaylarla irtibat içindedir. Bir zincir gibi birbirini takip etmektedir.

Bir olayın hayır veya şer olduğunu değerlendirmek diğer olaylar göz önünde bulundurulmaksızın doğru değildir.

Zira bir olay göz alıcı bir etkiye sahip olsa da ve şer olarak değerlendirilse de diğer olaylarla mukayese edildiğinde aralarında kopmaz bir bağ vardır ve enlem veya boylamında birçok olumlu etkilere sahiptir. Bir iki örnek vererek bu hakikati açıklığa kavuşturalım.

a-Deniz sahillerinde kasırga şeklinde ortaya çıkan bir rüzgar bir takım zararlara neden olmaktadır. Ama denizin ortasında kalmış ve hareket gücünü yitirmiş gemileri harekete geçirmekte ve denizin ortasında yaşamdan ümidini kesen binlerce yolcuyla kurtuluş sahiline

ulaştırmaktadır. Böyle bir kasırğa sahil bölgesinde şer olarak değerlendirilirken olayların diğer zincirleri göz önünde bulundurulduğunda yüzde yüz hayat kurtarıcı ve hayır olarak değerlendirilmektedir.

Aynı şekilde alemdeki bütün olaylar zincir şeklinde birbirine bağlanmış bulunmakta ve bu olaylar her bölgede ayrı bir şekilde kendini göstermektedir. Aynı şekilde evlerin çatılarını ve ağağları tahrip eden bir kasırğa başka bölgelerde yağmur yüklü bulutları harekete geçirmekte ve ekin alanlarını sulamaktadır. Nitekim Araf suresi elli yedinci ayette şöyle buyurulmuştur: "O rahmetinin önünde rüzgarları müjdeleyici olarak yollayan Allah'tır.

Nihayet onlar yağmur yüklü ağır ağır bulutları hafıf bir şey gibi kaldırıp yüklendiklerinde bakarsın biz onları l bir memlekete gönderip oraya su indirmiş ve orada her türlüsünden ürün ıkarmışızdır."

Bu rüzgarlar bulutları bir yerden başka bir yere götürdüğü gibi aynı zamanda ağağları da aşılamaktadır. Nitekim Hicr suresi yirmi ikinci ayetinde şöyle buyurulmuştur: "Bir de aşılayıcı rüzgarlar gönderdik..." sonuçta bu rüzgarlar kirli havayı kanser edici yoğun gazları insan hayatının semasında ortadan kaldırmakta böylece milyonlarca insan tertemiz havadan istifade etmektedir. şimdi bu kasırğayı ve şiddetli rüzgarları diğer olaylardan ayrı olarak değerlendirmek ve bu konuda ivedilikle hüküm vermek doğru mudur?

Biz olaylar arasındaki ilişkiyi göz önünde bulundurmalıyız. Geçmişte ve gelecekte ortaya çıkacak olayları birbiriyle ilintili olarak değerlendirmeli ve aralarındaki ilişkiyi iyi değerlendirmeliyiz. Böyle bir değerlendirmede bulunamıyorsak en azından olaylar hakkında susmalıyız.

b-Az veya çok zararlara neden olan her depremi de denizlerin gelgit olayının neticesi olarak kabul edecek olursak şüphesiz bundan ortaya çıkacak kayıplar da oldukça küçük görülecektir. Zira bazı varsayımlara göre depremin nedeni ay çekiminin yeryüzündeki etkisidir. Ayın sebep olduğu gelgit olayından ortaya çıkan hareketler denizdeki canlıların hayatını düzenlemede ve sahil boyunca ağağları sulamada çok büyük bir etkiye sahiptir.

Zira denizlerin gelgit olayının denize dökülmek üzere olan tatlı suları geriye itmekte ve

milyarlarca ağacı sulamaktadır. Tabiat olayları arasındaki bu yakın irtibata rağmen olayları birbirinden ayrı olarak değerlendirmek ne kadar doğrudur. Şüphesiz bu kısır değerlendirme doğru değildir.

İnsanın bu kısır ilmi, alemdeki bütün olaylar arasındaki ilgi ve irtibat hakkında kesin hüküm verme gücüne sahip değildir. Şüphesiz ilim ilerledikçe olayların birbirine bağlı halkalarını bizler için ortaya çıkarmakta ve bizleri olayların mutlak hayat verici etkileriyle tanıştırmaktadır. İnsan bu bilgiler ışığında Kur'anın insanın ilmi hakkında söylemiş olduğu sözün değerini anlamaktadır.

Nitekim Kur'an şöyle buyurmuştur: "Size ise pek az bilgi verilmiştir."
ve hakeza Kur'an şöyle buyurmaktadır: "Onlar bu dünya hayatının dış yüzünü bilirler"

3-Şer ve kötülük göreceli bir kavramdır

Bu açıklamadan da anlaşıldığı üzere kötülük her ne kadar dış alemde bir görünüm ve isme sahipse de mukayese edildiği an insanın zihnine giren zihinsel bir kavramdır. Yani kasırga, zarar gören sahil sakinlerine oranla mukayese edildiğinde kötülük olarak adlandırılmaktadır ama denizde duran gemilerin harekete geçirilmesine oranla değerlendirildiğinde kötülük değil, hayır olarak değerlendirilmektedir. Akrebin zehiri kendisi için hayat vericidir. Ama insanın kanı ile mukayese edildiğinde öldürücüdür. Aynı şekilde yırtıcı hayvanların öldürücü pençesi de kendileri için hayırdır ama ormandaki zayıf hayvanlar için azap vesilesidir.

Başka bir ifadeyle şer, gerçek bir varlığa sahip değildir. Yani bir varlık diğer varlıklardan ayrı olarak değerlendirildiğinde şer olarak adlandırılmaktadır. Dolayısıyla da Allah'ın neden böyle bir varlığı yarattığı sorgulanmaktadır.

Oysa varlık aleminde var olan her şey diğer varlıklarla mukayese edilmedikçe tümüyle şer olarak nitelendirilemez. Ama bazı varlıklar diğer varlıklara oranla değerlendirildiği zaman zihnimiz bu tür nitelikleri üretmektedir. Oysa dış alemde bu niteliklerin bir gerçekliği yoktur. Örneğin bizim zihnimiz beş yüz metrelik bir evi bin metrelik bir evle mukayese ettiği zaman birincisini küçük ikincisini ise büyük olarak nitelendirmektedir. Oysa hakikatte dış alemde biri beş yüz diğeri ise bin metre olan sadece iki ev vardır.

Ama zihnimiz bunları birbiriyle mukayese ettiğinde bu iki niteliği (büyüklüğü ve küçüklüğü) üretmektedir. Asıl sorun bir şeyin mutlak kötülük olarak nitelendirilmesidir; göreceli kötülük

olarak nitelendirilmesi değil. Zira bu göreceli kötölük bizim zihnimizin ürettiği bir kavramdan başka bir şey değildir.

4-İnsan ilminin ve bilgisinin eksikliği

Alemdeki büyük ve gururlu olmayan beyinler sürekli olarak insanın bilgisizliğini itiraf etmektedir. Onlar insanı hemen hüküm vermemesi konusunda uyarmaktadır. Büyük İngiliz bilgini William bu konuda şöyle demektedir: Ruhi incelemelerde bana yardımcı olan, bir çok tabiat sıralarını keşfetmemi kolaylaştıran şey cehaletim hakkındaki kesin bilgimdi. Telsiz telgraf hakkında etkili keşiflerde bulunan Oliver ise şöyle diyor: bildiğimiz şeyler bilmemiz gereken şeyler karşısında bir hiçtir.

Bazı kimseler bu konuyu inançsız olarak söylüyorsa ben tam bir iman ile söylemekteyim.

Fransız bilgini Alexis Karl ise şöyle diyor: "İnsan meçhul bir varlıktır. Onu kolayca derkedebilmek mümkün değildir. Dünyanın henüz bir çok şeyi meçhul kalmıştır. İnsanın hayatını inceleyenlerin ortaya attıkları bir çok sorular cevapsız kalmıştır."

İnsanın bütün düğümleri çözdüğü ve akıl sayesinde belirsiz bir noktanın kalmadığı gün insan hoşuna gitmeyen bütün olaylar hakkında hüküm verebilir. Bugün gelmedikçe böyle bir hüküm vermesi asla doğru değildir.

Alemi kalbiyle derkeden büyük ariflere göre alem bütünüyle sevinç ve tatlılık yurdudur. Alemde acı ve bela diye bir şey yoktur. Bu söylediklerimiz insana acı gelen olaylar hakkındaki kısa bir açıklamadır. Burada ayrı bir takım yorumlara da işaret etmek gerekir.

5-Belaların terbiye etme boyutu

Burada şer meselesini başka yollarla da açıklamak mümkündür. Bu yorumlardan biri de bela ve musibetlerin terbiye boyutudur. Bu olayların bir çok terbiyevi etkileri söz konusudur. Özellikle bu olaylar birer ilahi imtihandır. Diğer etkenlerle birlikte bir taraftan insanın kemale ermesine neden olmakta ve bir taraftan da gaflet ve gururunu yok etmektedir. Şimdi de her iki konu (İnsanın dünyevi hayatının tekamülü ile manevi dünyası ve saadetinin tekamülü) hakkında kısaca bir açıklama yapmaya çalışalım.

a-Musibetler kabiliyetlerin gelişmesine sebep olmaktadır

İnsanlar özel bir takım liyakat ve kabiliyetlerle varlık alemine ayak basmaktadır. Bu kabiliyetler insanın ruhunda bir kuvve ve potansiyel olarak mevcuttur. Musibetler ve acı olaylar insanın kabiliyetini ortaya çıkarmakta ve hızla geliştirmektedir.

Hayatında bir çok iniş çıkışları olmayan insanların deruni güçleri gelişmemekte ve bir halet üzere baki kalmaktadırlar. Ama insan hayatın iniş çıkışlarında yer aldığı zaman savunma güçleri harekete geçmekte ve güçlerini geliştirmektedir. Adeta musibetler insana güç vermekte ve insanı hayatın sırlarıyla tanıştırmaktadır.

Elbette bu söylediklerimiz insanın yersiz yere kendini tehlikelere atması anlamında değildir.

Aksine eğer kötü bir olay ortaya çıkacak olursa bazı şartlarda insanın fikir ve kabiliyetini geliştirebileceği anlamındadır. Bilginlere göre tarih boyunca ortaya çıkan medeniyetler büyük güçler tarafından saldırıya maruz kalan topluluklarda ortaya çıkmıştır. Bu dış tehlike onların gizli güçlerini uyandırmış ve seferber kılmıştır.

Elbette eğer bütün acı olaylar böyle olmasa da bazı acı olaylar şüphesiz bu olumlu etkiye sahiptir. Bu olayların tatlı etkilerine bakılmadığı için insan dar görüşüyle hüküm vermektedir. Eğer olaylar geleceğe bakış ile incelenecek olursa şüphesiz verilen hüküm de ayrı olacaktır.

Bu olayların ortaya çıkardığı en küçük fayda insanda direniş gücünü diriltmesi ve ruhu paslardan temizlendirip cilalamasıdır. Eğer çelik ateş sayesinde güçlendiriliyorsa ve bıçak ege sayesinde keskin hale getiriliyorsa şüphesiz acı olaylarda insanları daha da bir kararlı ve dirençli kılmaktadır.

Çocuklarını izzet ve nimet içinde büyütmeye çalışan anne ve babalar aslında onlara cefa etmektedirler. Hakikatte her rüzgar karşısında titreyen ve acı olaylar karşısında yerinde duramayan çocuklar yetiştirmektedirler. Ama musibetler içinde büyüyen çocuklar sağlam kayalar gibidir.

Hiç bir güç onları yerinden söküp atma kudretine sahip değildir. Müminlerin Emiri Hz. Ali (a.s) bu kimseler hakkında şöyle buyurmaktadır: "Bilin ki sah-ralardaki ağaç daha katı ve sert; bağ bahçe içindeki ağaçlar ise daha zayıf ve naziktirler. Çorak topraklarda biten ağaçların ateşi

daha kuvvetli ve koru da daha geç söner."

Musibetlerin insanın fikri güçlerinin gelişimindeki olumlu etkileri hakkında yapılan bu yorum sayesinde ilahi vahyin değeri de ortaya çıkmaktadır. Nitekim Kur'an Nisa suresi on dokuzuncu ayette şöyle buyurmaktadır: "Kendilerinden hoşlanmadınızsa olabilir ki sizin hoşlanmadığınız bir şeyde Allah bir çok hayırlar taktir etmiş olur." Hakeza İnşirah suresi beş ve altıncı ayetlerde şöyle buyurmuştur: "Demek ki zorlukla birlikte bir kolaylık vardır, evet o zorlukla beraber bir kolaylık vardır."

Hakeza İnşirah suresi yedince ve sekizinci ayetlerde ise şöyle buyurulmuştur: "O halde boş kaldığında kalk yine yorul ve ancak Rabbinden ümit et, hep ona doğrul."

Adeta zafer ve çaba (sıkıntı ve zorluklar) el ele vermiş gibidir. Müslüman şairler de Kur'ani ayetlerin bu yorumlarından ilham alarak bu hakikati şiirlerinde dile getirmişlerdir. Nitekim Nasır Husrev bu konuda şöyle demiştir: "İnsan zorluk ve sıkıntı görmedikçe ne zaman olur kamil?"

Rüzgar ve yağmur gelmedikçe gül ne zaman kopar ki?"

Bazı musibetlerin hayatın tekamülü ve zihni güçlerin kemale ermesi hususundaki etkili sonuçları böylece açıklığa kavuşmuş oldu. Şimdi de bu tatsız olayların manevi etkilerini incelemeye çalışalım.

b-Hazır ol uyarısı

Daimi bir refah ve dünya nimetlerine boğulmak, gurura ve ahlaki değerlerden gaflete neden olmaktadır. Bu konuyu defalarca tarih sayfalarında veya kendimizin ve başkalarının hayatında müşahade etmiş bulunmaktayız. Rahat, her türlü iniş ve çıkıştan uzak ve her türlü sarsıcı dalgalardan boş bir hayat, tümüyle uyutucudur. Oysa, tatsız olaylar ve hayatın tatlı düzeninin bozulması gururun azalmasına, gafletten uyanılmasına ve insanın toplumsal hayatında bir dönüş noktasının oluşmasına neden teşkil etmektedir.

Hayatı tümüyle düzen içinde olan bir kimse, son model arabasıyla yolculuk eden, içinde her türlü konfor araçları bulunan ve son sürat hızla otobanda hareket eden bir kimseyi andırmaktadır. Bu durumda bütün yolcular, uykuya dalmaktadır. Bir tek fren hepsini

uyandırmaya yeterlidir. Dolayısıyla, musibetler ve sıkıntılar, insan hayatının bir freni gibidir. İnsanı, uykudan uyandırmakta ve gafletini sona erdirmektedir. Kur'an-ı Kerim de bu yorum esasınca, isyan, gurur ve müreffeh bir hayat arasında mantıksal bir tür ilişki olduğuna inanmakta ve şöyle buyurmaktadır. "Çünkü insan muhakkak azıtır ve kendisini artık ihtiyacı yokmuş görmekle."

Kur'an, bu yorum esasınca, belaların insanı uyandırıcı etken olduğunu kabul etmekte ve ortaya çıkan tatsız olayların insanı uyandırdığını beyan ederek şöyle buyurmaktadır: "Biz hangi kasabaya bir peygamber gönderdikse, oranın halkını, yalvarıp yakarsınlar diye darlık ve sıkıntıya uğratmışızdır."

Hakeza bir başka ayette şiddet ve zorlukların insan için hatırlatıcı olduğunu beyan ederek şöyle buyurmaktadır: "Hiç şüphesiz biz de Firavun ailesini ders alsınlar diye, yıllarca kuraklığa ve ürün kıtlığına uğrattık."

Bu tür insanlar hakkında şiddet ve zorluk icat etmek, doktorun ameliyattan sonra kendine gelemeyen bir hastasını tokatlamasını andırmaktadır. Doktor, bir kaç tokat vurarak hastasını ölümüyle de sonuçlanabilecek derin uykudan uyandırmak zorundadır. Bu olay hakikatte, kahr ve azap şeklinde tecelli eden bir nimetin hakikatidir. İnsanın acı olaylarla karşılaşması iki şekilde gerçekleşebilir.

Eğer insan bu tür acı olaylardan gururunu yok edici ve hatırlatıcı etken olarak istifade edecek olursa, bu durumda söz konusu şiddetler ve belalar, insan hakkında en yüce lütuf ve ihsan konumuna dönüşür. Ama eğer insan bu belalar karşısında uygun ve olumlu tepkiler sergilemezse, şüphesiz bu durumda söz konusu acı olayları, musibet ve bela olarak adlandırmak gerekir. İnsanın kendisini ölüm uykusundan uyandırıcı bir etkenden en küçük bir istifade etmemesi, şüphesiz belaların en büyüğüdür. Velhasıl bela, olaylardan öğüt almayan insanın kendi kusuru ile ilgilidir.

C-Hak ve Adalet Dönüş Etkeni

Bütün bir kainat, bir hedefe doğru hareket etmektedir ve insan da bu kainatın bir parçası olarak hedefsiz yaratılmış değildir. Bu hedef, insanın bütün varlık boyutlarında kemale erişmesinden başka bir şey değildir. Teorik hidayet ve eğitim, peygamberlerin gönderilmesi ve semavi

kitapların indirilmesi, tümüyle insanın bu yüce hedefe ulaşması içindir.

Öte yandan günahlar ve ilahi yasakları çiğnemek insanı bu yaratılış hedefinden uzak düşürmektedir. Bütün hayatı, yalan, hile, zulüm, sitem, günahlar ve hatalarla dolu olan bir insan, hiçbir zaman yaratılışın hedefine ulaşamaz ve bir hayvan derecesine çakılıp kalır.

Bu durumda eğer insanın hayatında bir takım acı olaylar ortaya çıkar ve insanı amellerinin kötü sonuçlarıyla tanıştıracak olursa, bu etkenler, insanın hak ve adalete dönmesine neden olur. Bu tür acı olaylar, ilahi uyarılardır ve insanın hayatını yeniden gözden geçirmesine, böylece günah ve isyandan uzak durmasına neden olur.

Kur'an-ı Kerim, bu hakikati, oldukça açık bir örnek olarak zikretmekte ve şöyle buyurmaktadır:

"İnsanların kendi ellerinin kazandığı dolayısıyla, karada ve denizde fesat ortaya çıktı. Belki dönerler diye (Allah) onlara yapmakta olduklarının bir kısmını kendilerine tattırmaktadır."

Başka bir ayette ise, şöyle buyrulmaktadır: "Eğer kasabaların halkı iman etmiş ve sakınmış olsalardı, onlara göğün ve yerin bolluklarını verirdik. Ama yalanladılar; bu yüzden onları, yaptıkları sebebiyle kısıvrak yakalayiverdik."

İlahi bakış açısından, tatsız olaylar, insanın hatalarının ve ocakları söndüren günahlarının neticesidir.

Bu ikisi arasındaki ilişki ve günahın, çirkin amellerin, fırtına ve deprem gibi olayları, nasıl meydana getirdiğinin niteliği dünya hayatına gömülmüş olan bizler için pek de açık değildir. Elbette ilahi vahiy, bu konuda perdeleri ortadan kaldırmakta ve hakikatleri ortaya çıkarmaktadır.

Sonuç olarak şu iki hususu hatırlatmak zorundayız:

1-Nimet ve refah, insan için saadet ve mutluluk sebebi olabilir, ama öte yandan müreffeh ve tek düze bir hayat da yorucu ve ruhsuz bir hayattır. İniş ve çıkışla dolu olan bir hayat, lezzet verici ve tatlı bir hayattır. Baş ağrısına, ateşli hastalıklara ve çeşitli rahatsızlıklara sebep olan bir insan sağlığın ve esenliğin değerini taktir edebilir. Yıllarca zindanda kalmış bir insan özgürlüğün değerini anlayabilir ve Sa'dinin ifadesiyle musibete maruz kalan bir insan afiyetin değerini taktir edebilir.

İnsan sosyal hayatında da bu konuyu kolay bir şekilde tecrübe edebilir ve zevk ve mutluluk veren mimarlığın odaları zindan gibi saf ve tekdüze değil, iniş çıkışlı ve kıvrımlı yapan mimarlık olduğunu kolayca anlayabilir.

Tabiatın güzelliği nur ve zulmetin, gece ve gündüzün, dağ ve tepelerin iniş-çıkışlarının ve küçük-büyük ağaçlar arasında kavisli nehirlerin birlikteliğindedir.

Tatsız olaylar ve musibetler de en azından hayatın geri kalan bölümüne ruh verebilir ve o hayatı insan için tatlı ve lezzetli kılabilir. Bu yüzden eğer, hayat sıkıntılarla birlikte olmazsa, bu durumda bir takım müşkülâtlar çıkarmak veya en azından ruh ve bedeni başkaları için zahmete tahammül yolunda yarar kılmak gerekir.

Bazı caddeler, doğal olarak iniş-çıkışları olmayınca bu defa caddenin tek düzeliğini ortadan kaldırmak için bir takım yapmacık iniş ve çıkışlar icat etmektedirler.

2-Bir çok belalar ve musibetler, bu yapmacık sebep konumundadır. Zulmeden bir insan, kendi eliyle haksızlıklar icat etmekte ve toplumu tatsız olaylarla karşı karşıya getirmektedir. Hiçbir bela süper güçlerin savaşından daha büyük değildir. İnsanın tahrib edici silahlarının zararı, deprem, sel ve fırtınaların zararından daha büyüktür. Başkalarının yayılmacı siyasetleri ve silahları vasıtasıyla ölen kimselerin sayısı, deprem ve sellerde ölenlerin sayısından daha fazladır.

Öte yandan depreme dayanıklı olmayan yerlerde, depreme dayanıklı evler yapmayan insan da zulmetmektedir. İnsan bu zulmü neticesinde bir takım mahrum insanlar, olaylara kurban olmakta ve en küçük bir depremde evleri başına yıkılmaktadır.

Sel tehlikesiyle karşı karşıya bulunan bölgelerde engelleyici önlemler alınırsa, bu seller, artık azap olmaktan çıkar, bir nimete ekim ve sanayinin gelişmesine neden olur.

Hastalık ve kıtlıklarda mahrum insanların ölümü de toplumun yeterli sağlık, kültür ve doğru eğitimden mahrum siyasetleri ve programları sebebiyledir. Bu durumda yaratılış düzenine itiraz etmek yerine kendi toplumumuzun uygunsuz durumunu eleştirmeliyiz. Adaletsizliğe karşı savaşmalı, insan bireyleri arasında servet ve imkanları doğru bir şekilde bölüştürerek, toplumdaki mazlumlara ve mahrumlara, tatsız olayların etkisinden kurtarmalıyız.

Dipnotlar

Porsişha ve Pasuhha, Ayetullah Cafer Sübhani, s. 72-90
Bkz. Esfar, c. 7, s. 58-106 ve Şerh-i Manzume-i Sebzevari, s. 148

İsra suresi 85. ayet

Rum suresi, 7. ayet

Ala itlal'il mezahibi'l maddi, s. 136

A.g.e. s. 137

İnsan Mevcudi naşınahte, s. 42

Nehc'ul Belağa, 45. mektup

Nisa suresi, 19. ayet

İnşirah suresi, 5 ve 6. ayetler

İnşirah suresi 7 ve 8. ayetler

A'lak suresi, 6-7. ayetler

A'raf suresi, 94. ayet

A'raf suresi, 130. ayet

Rum suresi, 41. ayet

A'raf suresi, 96. ayet

HİDAYET MEŞALESİ

M. Taki REHBER

Orijinal Adı:

Çehel Çırağ-ı Hüseyîn

-İmam Hüseyin'in (as) buyruklarından seçme kırk hadis-

Bismillahirrahmanirrahim

Hız. İbrahim -as- o kurak ve ıssız çölde eşiyile minik oğlunu yapayalnız bırakıp da giderken ellerini göğre açıp şöyle yakarıyordu: "Ya Rabbi! İnsanların kalbini bunlara yönelt!"

Bu duanın kabul olunduğunun en bariz delili Hz. Halil İbrahim'le -as- Zebihullah* İsmail'in -as- temiz soyu olan Hz. Peygamber-i Ekrem'le -sav- onun mübarek Ehl-i Beyt'ine karşı bugün insanlığın beslediği sevgi ve saygıdır. Bu temiz soyu yeryüzünden kaldırmaya çalışan gaspçı katillerin bütün çabalarına rağmen ne Hz. Resulullah'ın -sav- ne de onun mutahhar soyunun sevgisi insanoğlunun yüreğinden kazınmamıştır asla.

O yüce hazretin mübarek Ehl-i Beyt'i arasında Hz. İmam Hüseyin bin Ali'nin apayrı bir yeri olduğu muhakkak. Nitekim Hak Teala hazretleri onun sevgisini bütün müminlerin kalbine yerleştirmiş, onun adını yerin ve göğün süsü kılmış, meleklerden cinlere ve insanlara varıncaya kadar bütün varlık âleminin kalbini Hüseyin'in -as- aşkıyla tutuşturmuş ve yüce Resulü'nün -sav- diliyle "Hüseyin hidayet meşalesi ve kurtuluş gemisidir" buyurmuştur.

Hız. Hüseyin -as- gerçek anlamda bir kahramanlık sembolü ve gerçek anlamda bir iman timsalidir; cesaret ve yiğitliği kadar mazlumdur da aynı zamanda... Onun bilfiil "Allah'a kurban" olması karşısında Hak Teala hazretleri onun sevgisini bütün müminlerin yüreğine aşlamış, iman sahibi her kalbi Hüseyinî nurla coşturup cuş-u huruşa getirmiştir.

İslam ümmeti arasında İmam Hüseyin'i bilmeyen, şehidler efendisi "Seyyiduşşuheda" hakkındaki hadisleri duymayan ve onun faziletlerinden bîhaber olan bir tek mümine rastlayabilmek mümkün değildir. Sünnisiyle, şiisiyle tüm islâmi kaynaklar Hz. Hüseyin'in -as- fazilet ve nadide kişiliğini tasvir eden hadislerle doludur:

Hanbeli mezhebinin imamı Ahmed bin Hanbel kendi senediyle Ebi Sâbit'ten naklen Cabir'in şöyle dediğini rivayet eder: Ali'nin küçük oğlu Hüseyin camiye girdi, bu sırada Hz. Resulullah -sav- onu göstererek şöyle buyurdular: "Cennet gençlerinin efendisini görmek isteyen, Hüseyin'e baksın!"

Yine İbni Kesir, Tirmizi ve diğer tanınmış ehl-i sünnet kaynaklarında Hz. Resulullah'ın -sav- "Hüseyin benden, ben Hüseyindenim; Allah Teala Hüseyin'i seveni sever. Hüseyin, resullerin temiz evlatlarından olup hayrın ve saadetin öncüsü, sancaktarıdır" buyurduğu geçer.

İbni Hacer Askalani şöyle der: "Abdullah bin Ömer, Kâ'be duvarının gölgesinde oturmuştu; bu sırada Hz. Hüseyin bin Ali -s- çıkageldi, Abdullah o hazreti görür görmez "İşte bu insan bugün gökler ehli nezdinde yer ehlinin en sevgili insanıdır" dedi .

Evet; Alioğlu Hüseyin o yüce kişiliği ve her insanı büyüleyen o çarpıcı karakteriyle; insanoğlunu zillet ve zulümden kurtarıp hürriyetin ne olduğunu ve gerçek bir hürriyet mücadelesinin nasıl verilmesi gerektiğini kendisinin ve en azizlerinin canı ve esareti pahasına öğrettiği için elbette ki insanlığa örnek olacak ve zulme boyun eğmek istemeyenler kıyamete değin onun izinde yürüyerek şeref ve kurtuluşu tadabileceklerdir.

Hüseyinî Mesaj

Hüseyin'in sözü ve eylemi, uçsuz bucaksız ilahî rahmetin deryasından coşan bir pınar ve velayet çeşmesinin billur suyundan bir örnektir:

Hakka susayanlara... İrfan, takva, ilahi aşk, sadakat ve vefakarlık tutkunlarına... Onun mesajı hürriyet, insanca ve şerefle yaşamak, hidayet, sevgi, kahramanlık ve insanın büyüklüğüdür. Müslümanlara nasıl yaşamak, nasıl ölmek, nasıl sevmek, Allah'a nasıl teslim olmak ve zalimin karşısına nasıl dikilmek gerektiğini bilfiil öğreten bir hayat ve şehadet timsalidir Hüseyin!..

İnsanlık ve manevi değerlerin pula satıldığı ve insanların ülkü ve ideallerinden soyutlanarak basit, amaçsız ve değersiz mahlukatlar şeklinde köleleştirildiği günümüz dünyasının sadakat ve yiğitlik hasretiyle kavrulan atmosferinde İmam Hüseyin'in -as- yolu insanoğlu için sönmeyen bir meşale ve bu amansız fırtınalar arasında limana mutlaka selamete varacak nâdide bir kurtuluş gemisidir.

Bu şeref ve vefâ zembereği, asırlarca insanlığın susuzluğunu gidermiş, yozlaşmayı önlemiş insânî hayat ve gayeyi en mükemmel tabirlerle yorumlayabilmiş, hak ve hakikat aşıklarının "neden"ler ve "nasıl"lar arasında şaşkına uğrayıp yollarını yitirmelerini önlemiş, eşi emsali bulunmayan "Kerbelâ" ve "Aşura"sıyla insanlık tarihinde sönmeyecek bir nuru yalımlandırıp şeref ve izzet semalarında parlaklığıyla herkese "kılavuz" kesilen bir yıldız yaratmıştır.

Tüm kainatın yaradılış gayesi ve varlık sebebi olan Hz. Resulullah'ın -sav- mübarek ve mutahhar soyu ve ilim şehrinin kapısı, Allah'ın arslanı Aliyy-i Murtaza'yla -sa-, Ebrâr Ayetleri ve Kevser Suresi'nin şanlı mazharı dünya ve ahiret kadınlarının ulusu Hz. Fatımâ-ı Zehrâ selamullah aleyhâ'nın canlarının usaresi olan cennet gençlerinin efendisi Hüseyin-i Şehid'in mübarek söz ve konuşmalarından derlenen bazı vecizeleri bu küçük kitapçıkta sizlere sunmak istedik.

Ola ki, Rahman'ın lütfu ve keremiyle, samimi gönüllere en besleyici gıda kesilir de müminlerin Hakk'ın rızasına nail olmayı öğrenmeleri yolunda bir rahmet bulutu oluşturur ve O'nun cennetine açılan bir "Hüseynî kapı" nasip eder has kullarına...

Cennet gençlerinin efendisi Hz. İmam Hüseyin'in -sav- mübarek doğum günü olan Şaban ayının 3. gününde kaleme alınan bu eserde o büyük insanın vecize ve hadislerinden kırkını biraraya getirerek "Hüseynî Meram" ve "Hüseynî yol"un vurgunlarının hayır dualarını kazanmayı ve böylece Hak Tealâ'nın rızasına nail olmayı umduk; Hak indinde makbul ve Hakk'ın kulları için hayırlara vesile olur inşaallah.

Çaba bizden, tevfik Allah'tandır

Hiz.İmam Hüseyin Kültür Kurumu -Muhammed Taki Rehber / Hk. 1418- Şaban

Bismillahirrahmanirrahim

1- Kullukta Müstağni Olmak

İmam Hüseyin bin Ali -sa- bir konuşmasında "Ey insanlar" buyurdu, "Adı yüce Allah Teala hazretleri kullarını sırf O'nu bilip tanımaları için yaratmıştır; O'nu tanıyınca O'na ibadet edilir ve O'na kullukta bulunulur; O'na kulluk edense O'ndan başkasına kulluk etmekten müstağni olur" (İlel'uşşerâye c:1 s: 9)

2- Hürlerin İbadeti

Kimileri hırs ve tamahlarını tatmin -cennet- umuduyla Allah'a kulluk ederler; bu tür kulluk, tüccar sıfatlı insanların kulluğudur; kimiyse korkudan -cehennem- Allah'a kulluk eder ki bu da köle sıfatlıların kulluğudur; kimi insanlar nimetlerinin şükürünü edâ edebilmek amacıyla Allah'a kulluk ederler, işte bu hür insanların ibadeti, hürlerin kulluğudur ki kulluğun en iyi şeklidir. (Tuhef'ul Uguul, 246)

3-İtrat -Soy- Kimdir

İmam Sadık -s- babası ve ceddi vasıtasıyla Hz. İmam Hüseyin'den -s- şöyle nakleder: Müminlerin emiri Hz. İmam Ali'den -s- "Hz. Resulullah'ın -sav- "aranızda iki ağır ve paha

biçilmez emanet bırakıyorum, biri Allah'ın kitabı ve diğeri ıtratım -soyum- olan Ehl-i Beyt'imdir" hadisinde buyurmuştur olduğu ıtrat ve Ehl-i Beyt kimdir?" diye sorduklarında Hz. Ali -s- şöyle buyurdu: "Ben, Hasan, Hüseyin ve Hüseyin'in soyundan gelecek 9 imamdır ki onların dokuzuncusu kıyam eden "kaim"dir. Kevser havuzu kenarında Allah'ın Resulüne kavuşuncaya kadar onlar Allah'ın kitabından, Allah'ın kitabı da onlardan ayrılmaz asla!" (Muntahab'ul Eser, 92, Bihar'ul Envar'dan naklen)

4- Ehl-i Beyt'i -sa- Sevmek

Bizi sevmeyi vazife bilin; zira bizi seviyor olarak Allah'ın huzuruna çıkacak olanlar bizim şefaatinize nail olacaklardır" (Fusul'ul Muhimme, 1185, Edeb'ul Hüseyin, 135)

5- Masum İmamlar

Zeyd, babası İmam Zeyn'ul Abidin'den, o da babası İmam Hüseyin'den şöyle nakleder: Hz. Resulullah -sav- "Ey Hüseyin!" buyurdular, "Sen imamsın, imam kardeşi, imam oğlusun; senin soyundan 9 masum imam gelecektir ki dokuzuncuları onların Mehdi'sidir. Ne mutlu onları sevene ve yazıklar olsun onlara düşmanlık edene!" (Muntahab'ul Eser, 94)

6- Devlete Layık Olan Biziz

İmam Hüseyin -sa- hazretleri Hür Bin Yezid Riyahi ve onun adamlarıyla görüştüğünde ilkindi namazından sonra okuduğu hutbenin bir yerinde şöyle buyurdu: Ey insanlar! Allah'tan korkar da hak sahibini tanırsanız Allah Teala sizden daha ziyade hoşnut olur. Biz Muhammedoğulları bu hususta -yönetim- velayette bulunma konusunda hakketmedikleri bir şeyi iddia eden ve sizlere düşmanca davranıp zulümde bulunan kimselerden daha layıgızdır! (İrşad-u Müfid, 205)

7-Liderlik Şartları

İmam Hüseyin -sa- kendisini Irak'a davet eden Kufe halkının mektuplarına yazdığı cevapta şöyle diyordu: Canım üzere yemin ederim ki Allah'ın kitabıyla hükmeden, adaleti sağlamak için davranan, Allah'ın dinine bağlı kalıp kendisini O'nun hüküm ve emirleri çerçevesinde sorumlu gören kimseden başkası İmam, rehber ve lider olmaya layık değildir. (İrşad-u Müfid, 183).

8- Devletin Amacı

Allah'ım! Sen de bilirsin ki bizim bu kıyam ve hareketimiz saltanat hevesiyle veya dünya malına düşkünlüğümüz dolayısıyla değildir; bilakis, amacımız senin dininin ayet ve işaretlerini diriltip egemen kılmak ve sana ait olan şu yeryüzünü ıslah edip her yerde huzur ve güvenliği sağlamak ve böylece zulme uğrayan kullarının zalimlerin şerrinden kurtulması ve senin farzlarının, sünnetlerinin ve emirlerinin uygulanmasına vesile olmaktır. (Tuhef'ul Ukuul, 243).

9- Yöneticide Beğenilmeyen Sıfat

Bir yöneticinin en kötü özelliği düşmandan korkmak, zayıflara karşı acımasız davranmak, bağış ve ihsanda bulunmanın gerekli olduğu zamanlarda cimrilik göstermektir. (Edeb'ul Hüseyin -s- Menakıb'dan naklen s: 68)

10- Alimlerin Sorumluluk ve Konumu

İnsanların yönetim ve idaresiyle din hükümlerinin icrası, Allah'ın dinini bilen ve O'nun helal ve haramına uyma konusunda güvenilir olan din alimlerine bırakılmalıdır. (Tuhef'ul Ukuul, 242)

11- Amellerin İyi ve Kötü Yüzleri

Biliniz ki iyi amel övgü ve ödüle layıktır. İyi amelin gerçek yüzünü görebilseydiniz onu, bakışları insana neşe ve ferahlık veren güzel yüzlü biri olarak görürdünüz. Eğer kötü ameli gereğince zihninizde canlandırabilmeniz mümkün olsaydı, insanda nefret ve tiksinti uyandıran tahammül edilemez derecede çirkin birini görürdünüz. (Keşf'ul Ğumme c: 2 s: 242)

12- Mümini Sevindirmek ve Neşelendirmek

Hz. Resulullah'ın -sav- şu sözü benim için ispatlanmış durumdadır: "Namazdan sonra amellerin en hayırlı olanı, günah olmayan bir şekilde mümini sevindirmek ve neşelenmesini -mesrur olmasını- sağlamaktır." (Bihar'ul En-vâr 44/ 192)

13- İyi Amelin Ödülü

Enes bin Malik şöyle der: İmam Hüseyin efendimizin -s- huzurlarındaydım. Bu sırada içeriye bir

keniz girdi ve o hazrete bir demet çiçek takdim etti. İmam onun bu davranışını hemen ödüllendirerek "Seni Allah yolunda azad ettim, artık hürsün" buyurdular.

Bunun üzerine ben hayretle "Efendim" dedim, "Bir demet gül karşılığında bir kenizi âzad mı ediyorsunuz?!" diye sorunca imam "Allah Teala bizi böyle eğitip terbiye etmiştir" buyurdular, "Rabbimiz, size saygı gösteren birine siz daha fazla saygılı olunuz, buyurmuştur. O kenizin bana hediye ettiği gülden daha iyisi, onun hürriyetiydi. (Keşf'ul Ğumme 2/243 ve Bihar 44/195)

14-Dinin Dünyaya Alet Edilmesi

Farazdak şöyle anlatır: Kufe dönüşünde, yolda Hz. Hüseyin bin Ali'ye -s- rastladım "Ya Eba Firas, Kufe'den ne haber?" diye sordu "Kalpleri sizinle, ama kılıçları Emevilerin hizmetinde!" dedim, "Doğru söylersin!" buyurdular ve şöyle eklediler: "İnsanlar dünyanın kölesidirler, dinleri ise sadece dillerinde bir oyuncaktır. Dinleri dünyalarına yaradığı sürece dindardırlar; ama iş sınanmaya gelince gerçek dindarların çok az olduğunu görürsün!" (Keşf'ul Ğumme 2/244, Tuhef'ul Ukuul, 250)

15- Zulümden Sakın

İmam Hüseyin -s- oğlu Ali'ye -s- şöyle buyurdu: "Oğlum! Allah'tan başka yardımcısı olmayan birine zulmetmekten sakın!" (Tuhef' ul Ukuul, 251)

16- Günahkârların Mahrumiyeti

Allah'ın haram ve günah kıldığı bir gayenin peşinde olan ümid ettiği şeyi kaybeder ve korktuğu şey çabucak başına gelir. (Ae, 253)

17- Düşkünlere Yardım

Bir müminin sıkıntısını gideren birinden Allah Teala, dünya ve ahiretin sıkıntılarını giderir; iyilik edene Allah iyilik eder, Allah iyilik edenleri sever. (Keşf'ul Ğumme, 2/242)

18- Nimetin Şükrü Olarak İyilik Etmek

İnsanların size ihtiyaç duyması, Allah'ın size verdiği nimetlerden biridir, o halde size verilen nimetlerin kadrini bilmezlik etmeyin ve size gelen ihtiyaç sahiplerinin ihtiyacını giderin ki nimetinizi azaba dönüştürmüş olmayasınız! (Ae 2/244)

19- Onur Kırmamak

Size bir ihtiyacını söyleyip el açan biri, böylece onurunu size takdim ediyor demektir; o halde siz de kendi onurunuza saygılı davranın ve onun ihtiyacını giderin. (Ae 2/208 ve Bihar 44/196)

20- Din Nimettir

Birisi, Hz. İmam Hüseyin'den -s- "Onlara Rabbinin nimetini söyle..." ayetinin anlamını sordu, hazret şöyle buyurdular: "Buradaki emir Allah Tealâ'nın kuluna dininde hediye ettiği ve dini vasıtasıyla lütuf buyurduğu nimeti anlatıp söylemesidir." (Tuhef'ul Ukuul, 251)

21- Onur İçin En İyi Mal

Şairlere niçin para verdiği sorulduğunda "En iyi mal, insanın onurunun korunmasına vesile olan maldır" buyurdular (Keşf. 2/243)

22- İhsan ve Bağış Yağmuru

Adamın biri "Layık olmayan birine yapılacak bir yardım ve bağış, boşa gider" deyince, orada bulunan Hz. İmam Hüseyin -s- "Öyle değildir" buyurdular, "İyilik ve ihsan dediğin sağanak yağmur gibi yağmalı, iyiler de kötüler de ondan faydalanabilmelidir" (Tuhef'ul Ukuul, 250)

23- Cömertlik ve Cimrilik

Hız. İmam Hüseyin -s- bir şiirinde şöyle der: Dünya sana bağışta bulunduğunda, feleğin çarkı tersine dönmeden sen de herkese bağışta bulun hemen. Çünkü dünya sana cömertlik ederse - eline mal mülk geçerse- cömertlik ve bağışta bulunman onu azaltmaz; dünya senden yüz çevirecek olursa, o zaman da cimrilik ve elisiki olmak bunu engelleyemez (Edeb'ul Hüseyin s:

16, Menâkıb'dan naklen)

24- İnsanca Onurlu Olmak

Âşura günü Kays bin Eş'as "Yezid'in emrine teslim ol" deyince İmam -s- "Allah'a yemin ederim ki" buyurdular. "Aşağılık onursuz insanlar gibi davranıp size biat etmeyeceğim asla; korkak köleler gibi er meydanından kaçmam ben!" (İrşad-ı Müfid, 216)

25- Hür İnsanların Ölümü

Ölümden korkmak bana yakışmaz! Hakkı diriltmek ve izzete kavuşmasını sağlamak yolunda ölüm ne kadar da kolaydır gerçekten. İzzet ve şeref uğruna ölmek, ölümsüz bir hayata kavuşmaktır; zilletle ve şerefsizce bir hayat ise mutlak ölümden başka şey değildir. (Edeb'ul Hüseyin, 159, İhkâk'ul Hak'tan naklen)

26- Müminle Münafığın Farkı

Özür dileyeyeceğin bir şeyi yapma; zira mümin kötü bir şey yapmaz ve bu nedenledir ki özür de dilemez; ama münafık her gün kötülük eder ve bu kötülüğü için özür diler. (Tuhef'ul Ukuul: 253)

27-Nimetin Kadrini Bilmemek

"İstidrac" nimet içinde azap demektir. Her nevi kötülük ve zulümden beri olan Allah Teala hazretleri bir kuluna nimetler verir de o kul bu nimetlerin şükrünü eda etmekten mahrum olursa "istidrac"da demektir. (Ae, 250)

28- Cennete Doğru Yarış

Ceddim Resulullah -sav-'ın şöyle buyurduğuna şahid oldum: İki kişi arasında anlaşmazlık ve küskünlük doğar da biri diğerinden önce davranıp ötekinin gönlünü alırsa, cennete doğru yarışta öne geçmiş demektir. (Fusul'ul Mühimme, 186)

29- Önce Selam Verilir

Adamın biri İmam Hüseyin'i -sa- görünce "Nasılsınız efendim? Sağlık ve afiyet içindesinizdir inşaallah?" diye söze başladı. İmam "Söze başlamadan önce selam verilir, Allah sana sağlık ve afiyet versin inşaallah" buyurdu ve yanındakilere dönüp "Selam vermeyinceye kadar kimseye sizinle konuşma izni vermeyin" diye ekledi. (Tuhef'ul Ukuul, 250)

Ey insanlar! Bağış ve ihsanda bulunan onur ve saygınlık kazanır; cimrilik eden kendisini aşağılık hale getirir. İnsanların en cömerdi hiçbir karşılık beklemeden verip bağışta bulunandır; affı en yüce insan, güçlü ve üstün olduğu zaman affedebilen insandır. En fazla sıla-i rahimde bulunan -tanıdıklarına uğrayıp hallerini soran- kimse, onunla ilişkisini kesenlere uğrayıp hallerini soran kimsedir.(Keşf'ul Ğumme, 2/242)

31- Gıybetin Cezası

İmam'ın yanında birisi gıybette bulunup birini çekiştirdi, bunun üzerine İmam "Gıybeti bırak" buyurdu, "Çünkü gıybet, cehennem ateşinin köpeklerinin gıdasıdır" (Tuhef'il Ukuul, 250)

32-Dünyanın Çabucak Geçici Gölgesi

Bir vaaz sırasında, kendisine ait olan şu şiiri okudu: "Ey dünya zevkine alışanlar! Bunlar kalıcı değildir asla! Kalıcı olmayan bir gölgeye güvenmek aptallık edip oyuna gelmektir elbet!" (Edeb'ul Hüseyin, 15- Menakıb'dan nak-len)

33- Hür Yaradılışlı Olmak

Aşura günü Yezid orduları çadırlara saldırıp da Hz. İmam Hüseyin'le -s- çadırların arasını kesince "yazıklar olsun size ey Ebu Süfyan soyunun yandaşları!" diye haykırdı, "Dininiz yoksa ve ahiret azabından korkmuyorsanız dünyanızda mert ve hür tıynetli olun bari! Sizin savaşınız benimle; kadınlarla çocuklardan ne istiyorsunuz?!" (El-Luhuf, 70 ve: Edeb'ul Hüseyin, 162)

34- Allah'tan Yardım İstemek

Sıkıntıya düştüğünde insanlara el açma; rızkları bölüştürüş paylaştıran Allah Teala'dan başkasından rızk isteme. Ömrün yeter de doğudan batıya tüm dünyayı gezebilecek olursan; bizatihi mutlu veya mutsuz kimsenin var olmadığını görürsün -yani mutluluk ve bedbahtlık Allah'ın elindedir ve her ikisine de nasıl ulaşılacağını insanoğluna Allah öğretmiştir- (El-Fusul'ul Müh., 188.)

35- İmam Hüseyin'in -s- Yârenlerinin Fazileti

Hız. İmam Hüseyin'in Aşura gecesi ashabı ve yârenlerine yaptığı konuşmadan: Rabbimi, övgülerin en güzeliyle över, hamdların en iyisiyle hamdederim O'na. Rahatlıkta da, sıkıntıda da hamdederim O'na. Ya Rabbi" Bizi nübuvvetle şereflendirdiğın için şükürler olsun sana! Kur'an'la eğitip yetiştirdiğın, Kur'an'ı öğrettiğın, dininin fıkhına alim kıldığın; bize kulak, göz ve kalp lütfettiğın için hamdederiz sana! Ya Rabbi! Bizi şükreden kullarından kıl! Ben kendi ashabım ve yarenlerimden daha vefalı bir ashab ve kendi aile ve yakınlarımdan daha vefalı bir aile görmüş duymuş değilim! Allah sizden razı olsun! (İrşad-u Müfid, 212)

36- Dünya ve Ahiret

Şair Farazdak'la konuşurken, İmam -s- irticalen şu şiiri söyledi: "Dünya hoş gibi görünse de, ölümsüz cennet diyarı pek daha değerlidir! Eğer şu vücutlar bir gün ölmek için yaratılmışsa, vallahi kılıçların gölgesinde şehadeti seçmek daha yaraşır insanoğluna!

İnsanoğlunun rızkı Allah'ın takdiriyle belirlendiğine göre, rızık edinmek için daha az hırs ve tamah göstermek yeğ değil mi?

Servet, bırakıp gitmek için toplanıp yığılıyorsa eğer, insanoğlu bırakıp gideceğı şeyde niçin bunca cimrilik etmede? (Keşf'ul Ğumme 2/240)

37- Ölümün Hakikati

Ölüm, sizi sıkıntı ve zorluklardan kurtarıp uçsuz bucaksız cennet ve oradaki ölümsüz nimetlere ulaştıran bir köprü konumundadır. Hapisten kurtulup da saraylarda yaşamak istemeyen kim var? Ama sizin düşmanlarınız için durum böyle değil tabi. Onlar saraydan zindana geçer ve çetin azaplara uğrarlar. (Edeb'ul Hüseyin: 160)

38- Şehadet Saadeti

İmam Hüseyin -s- Kerbelâ'da şöyle diyordu: "Allah yolunda şehid olmayı saadet, zalimlerle birlikte yaşamayı ise pek acı bir zillet bilirim ben! (Tuhef'ul Ukuul, 249)

39- Aşura Günü İmam Hüseyin'in -s- İrticalen Okuduğu Şiir

Dedem Allah Resulü, yaratılmışların en üstünüdür ve Allah'ın yeryüzünde ışıyıp duran meşalesi
biziz.

Ben Ali'nin oğluyum; Haşimoğullarının o temiz soylu yiğidinin hani; ve sırf bu iftihar bile yeter
elbet bana.

Peygamber soyunu yürüten Fâtıma, annemdir benim; kanat verilen Cafer amcamdır benim.

Allah'ın kitabı bizim aramızda dosdoğru bir şekilde inmiştir; bizim hidayetimiz ve vahyimiz
dillere destandır.

Bütün insanlar için Allah'ın emin ve güvenilir dayanak ve sığınağı biziz ve bu hakikati gizli-açık
daima söylemişizdir insanlara.

Kevser Havuzu'nun sahipleri biziz; dostlarımızı bizzat Hz. Resulullah'ın -sav- kadehiyle
doyuracağız Kevser'e şüphesiz.

Bizim şiamız insanlar arasında en aziz yârenlerdir; düşmanlarımız ise kıyamet günü hüsrana
uğrayacak olanlardandır." (Nefes'ul Mehmum, 219)

40- Şehadete Koşmak

Hız. Ali bin Hüseyin -s- şöyle der: Babam Hz. Hüseyin bin Ali'yle Kerbela'ya gidiyorduk. Nerede
konaklasak, ne zaman tekrar yola koyulsak hep Hz. Yahya bin Zekerîya'yı anıyor, ondan
sözediyordu. Bir defasında "Dünyanın Allah indinde ne kadar değersiz olduğu; Yahya'nın başının
yahudi bir zinakâra -fahişeye- armağan götürölmesinden bellidir" buyurdu. (Bihar'ul Envâr, c:45
s:298)

-*-

Kaynaklar

İrşad: Şeyh Müfid

Edeb'ul Hüseyin: Saberi Hemedani

El-İsabe Fi Temyiz'issahabe: İbni Hacer Askalani

Bihar'ul Envâr: Allame Meclisi

El- Bidaye Ve'n Nihaye: İbni Kesir

Tuhev'ul Ukuul: Muhaddis Behrâni

Keşf'ul Ğumme: Ali bin İsa İribli

İle'l'uş Şerâyi: Şeyh Saduk

El-Fusul'ul Mühimme: İbni Sebbâğ Mâliki

Muntahab'ul Eser: Ayetullah Sâfi Gülpay-gâni

Nefes'ul Mehmum: Muhaddis Kummî

*

* - Zebihullah: Allah'ın kurbanı, Allah'a kurban olan -çev-.

- El Bidaye Ve'nnihaye: İbni Kesir c:8 s: 206.

- Ae, Sünen-i Tirmizi'den naklen.

.- El- İsabe "Fi Temyiz'essahabe c: 1 s:335